

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeijer.

Buigreiger

Stannus chrommhiidius L 115 - 30 cm - V 162 cm

Vrij zeldzaam en plaatselijk. Bewoner van uitgestrekte over- en meerjarige hooghalm rietvelden met open, ondiepe waterpartijen. Vermijdt de grotere watervlaktes met kans op golfslag, doch in tijden van aanhoudende droogte met de daaraan verbonden lage waterstanden kan de Buigreiger de hoge wal van deze plassen frequenteren.

Zeer behendige, slagvaardige echte stootjager. Jaagt op alles wat dierlijk is. Padden, kikkers, vogels, slangen, vissen, knaagdieren, geleedpotigen, ongewervelden, maar ook de jongen van haarwild als haas en konijn en zelfs pasgeboren reeën staan op het menu. Sluipt geluidloos door riet, op zoek naar prooi. Kan uren aaneen doodstil met de vlijmscherpe snavel ‘in de aanslag’ op een vaste aasplaats staan, teneinde een nietsvermoedende voorbijkruipende of langszwemmende prooi te verschalken.

Verenkleed donker met een, als de vogel in de volle zon staat, opvallende paars-rode gloed. Zie pluizige witte rand bij nekaanzet. Poten lichtblauw met redelijk grote klauwen. Gewoonlijk zwijgzaam, doch kan tijdens het ‘stoten’ van een prooi een kort, krachtig, ‘Aarrgghh’ voortbrengen.

Afgezien van het moderne snelverkeer heeft de Buigreiger geen vijanden en behalen alle vogels, mits niet aangereden door een auto, de leef-

tijd van 30 jaar. Opvallend: naarmate de leeftijd vordert, ‘buigt’ de vogel geleidelijk neerwaarts. Ook het vluchtbeeld ondervindt een sterke verandering: daar waar de jonge, levenskrachtige vogels met gestrekte hals en snavel vliegen, laten de oudere vogels de kop steeds verder onder het lichaam bungelen. In de laatste levensfase is het niet meer mogelijk om de kop hoger dan enkele centimeters boven de grond te heffen. Mede door stramheid en trillen van met name de kop en nek, is het schier onmogelijk om de snellere prooien te vangen en gaat de oudere vogel over op een zo goed als vegetarisch menu van meest waterplanten met af en toe een regenworm of een traag voorbijvliegend insect. Uiteindelijk is het niet meer mogelijk om zich voldoende te voeden en trekt de sterk verzwakte Buigreiger zich langzaam terug in een zeer dichte rietpartij om in alle eenzaamheid te sterven.

Volksvogelwijsheid:
Herkomst, Duitsland (Slochter-Tieffelder)
“Das Altfrauchien ist gebogen wie eine Bürgerätscher.” Vertaling: Dat oude besje loopt zo krom als een Buigreiger. Betekenis: De oude vrouw is stervende.

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeijer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

Buigingsverloop

Ontdekkingen boekbespreking

61 eilanden in de Waddenzee; de helft bewoond, de helft leegte. Ooit het domein van walvisvaarders, van oorlogsvoerders, jutters, schrijvers en schipbreukelingen. Een tandarts maakte er een kloek werk over.

tekst **Monica Wesseling**
foto's **Evert Jan Prins**

Tien jaar lang bezocht tandarts Evert Jan Prins in zijn vrije tijd alle eilanden die de Waddenzee nog heeft. Hij banjerde over onbewoonde eilanden, ontmoette eenzame vogelwachters, bezocht toeristische bolwerken en genoot van culinaire specialiteiten. Het leverde een boek over de bekende vijf en ‘onbekende’ tien Nederlandse eilanden, de veertig Duitse en de zes die tot Dene-marken behoren. “Enorm verschillende eilanden en toch zo hetzelfde. Overal die typische eilandsfeer van vrijgevochtenheid en isolatie, van gericht zijn naar de zee, zich bewust van de gevaren, zeker bij de oorspronkelijke bewoners”, zegt Prins.

Ooit waren het bijna tweehonderd eilanden die de Waddenzee telde. Na de laatste ijstijd rukte de Noordzee op naar het zuiden en nam daarbij zand mee, legt Prins uit. Het zand vormde strandwallen voor de Duitse, Deense en Hollandse kust. Diezelfde Noordzee sloeg vervolgens gaten in de wallen, waardoor die uiteenvielen in eilanden en zandbanken, van het vaste land gescheiden door uitgestrekte veengebieden. Onland, op de grens van zee en land, waarover de Romeinse geschiedschrijver Gaius Plinius Secundus 47 jaar na Christus schreef: “Daar bewoont dit miserabele ras opgehoogde stukken grond, die ze met de hand hebben opgeworpen tot boven het niveau van het hoogst bekende tij. Rondom hun hutten jagen ze op vissen die met het aflopende water proberen te ontsnappen ... Het is maar al te waar: het lot spaart de mens om ze te straffen.”

Opeenvolgende stormvloeden,

waaronder de Burchardivloed van 1634, gaven de Waddenzee haar uiteindelijke vorm. Vele eilanden zijn inmiddels door het water verzwolgen en ook nu nog knaagt de zee aan het land. Zo kan Griend slechts overleven bij de gratie van zandsuppleties en is het volledig verzuipen van het Duitse Lütje Hörn aanstaande. “Het Deense eiland Jordsand verdronk ‘onder onze voeten’. Toen we het bezochten, was het nog een fractie van wat het ooit is geweest en restte er slechts een hoge zandbank ter grootte van een paar voetbalvelden.” Niet dat het eiland daardoor in de vergetelheid verdwijnt. Het vogelobservatiepunt van waaruit tal van wetenschappelijke onderzoeken plaatsvonden, is inmiddels door het water opgeslokt.

Het vogelwachten op en over de Waddenzee bleef. Zo houden op ‘ons eigen’ Griend, Rottumerplaat en En-

Bladerend door het 400 pagina’s dikke boek wordt duidelijk hoe verschillend de eilanden zijn

gelsmanplaat wachters de vogels nauwlettend in de gaten, net als op onder meer het Duitse Memmert, waar één eilandvoogd de wacht houdt, of op Südfall, waar twee ‘oppassers’ bivakkeren.

Angstige uren
“De meeste van de 61 lijken standvastig, maar je weet het natuurlijk nooit met die zee. Ze blijft ongewis, eigengereid en soms uiterst vijandig”, constateert Prins. Hallig Südfall, twee eeuwen geleden nog bewoond door tientallen eilanders die met schapenteelt, zoutwinning, vis-